

Seksuele intimidatie is een wereldwijd probleem

Vrouwen zouden zich altijd en overal veilig moeten kunnen voelen op straat. Wat zij ook dragen, hoe zij zich ook gedragen, waar zij ook heen gaan, op welke tijd van de dag dan ook. Helaas is dat niet het geval. Seksuele intimidatie in de openbare ruimte is een probleem dat wereldwijd in iedere gemeente speelt - ook in Nederland. Onderzoek in aantal Nederlandse steden toont aan dat meer dan 80% van de vrouwen en meisjes in de afgelopen twaalf maanden te maken heeft gehad met seksuele intimidatie of andere vormen van seksueel geweld in de openbare ruimte. Een derde van de vrouwen en meisjes is daadwerkelijk ongewenst betast op straat, bij het uitgaan of in het openbaar vervoer. En iedere week doen 24 vrouwen in Nederland aangifte van verkrachting.

Duurzaam Ontwikkelingsdoel 11: Veilige openbare ruimtes

In VN-verband hebben landen, waaronder Nederland, zich gecommitteerd om te zorgen voor veilige, inclusieve en toegankelijke en groene openbare ruimtes, onder meer door het terugdringen van het aantal slachtoffers van fysieke of seksuele intimidatie. UN Women Nationaal Comité Nederland ondersteunt gemeenten hierbij, en nodigt gemeenten van harte uit om 'Safe Streets gemeente' te worden.

Aanpak

Bijna iedereen heeft wel eens een lijst met tips voor veiligheid op straat voorbij zien komen. Daarin wordt vrouwen bijvoorbeeld aangeraden zich niet te sexy te kleden, 's nachts niet alleen over straat te gaan, een cursus zelfverdediging te volgen, en meer van dergelijke voorzorgsmaatregelen te nemen. Dit legt de verantwoordelijkheid volledig op de verkeerde plek. Helaas krijgen vrouwen nog te vaak te horen dat het hun eigen schuld is, soms zelfs van de politie. Dat vrouwen seksueel geïntimideerd worden is de schuld van de dader, nooit van het slachtoffer. En veiligheid op straat is een verantwoordelijkheid van gemeenten en politie. Burgemeesters kunnen een belangrijke rol spelen om de openbare ruimte veilig te maken voor vrouwen en meisjes, en daarmee ook voor alle andere burgers. Zij zijn het hoofd van de veiligheidsdriehoek, staan in contact met allerlei relevante partijen en kunnen discussie aanzwengelen onder vrouwen en mannen in de gemeente.

UN Women werkt wereldwijd met steeds meer steden samen om veiligheid van vrouwen en meisjes te verbeteren met programma's op maat, en wisselt good practices internationaal uit. Deelnemende gemeenten zijn onder andere: Quito (Ecuador), Cairo (Egypte), New Delhi (India), Port Moresby (Papua New Guinea), Kigali (Rwanda), Rio de Janeiro (Brazil), San José (Costa Rica), Tegucigalpa (Honduras), Nairobi (Kenya), Beirut (Lebanon), Marrakesh (Morocco), Manila (Philippines), Dushanbe (Tajikistan), Winnipeg (Canada), New York (USA)

Wat is een Safe Streets Gemeente?

In een Safe Streets Gemeente worden problemen rond veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte aangepakt, in samenwerking met relevante organisaties en vrouwen en meisjes zelf, onder andere door middel van onderzoek, bewustwording onder vrouwen én mannen en maatregelen in de openbare ruimte.

Onderzoek

Met diverse instrumenten kunnen problemen rond fysieke en seksuele intimidatie van vrouwen en meisjes in kaart worden gebracht. Deze instrumenten omvatten onder andere:

- in kaart brengen van aangiften en meldingen bij politie of andere instanties
- bevolkingsonderzoek naar de veiligheidsbeleving van vrouwen en meisjes en de incidentie van fysieke en seksuele intimidatie, al dan niet in het kader van de Veiligheidsmonitor
- focusgroepen van vrouwen en meisjes om de aard en locaties van fysieke en seksuele intimidatie te bespreken, en oplossingen van de doelgroep zelf te inventariseren
- een vrouwenschouw, waarbij vrouwen en meisjes knelpunten in de openbare ruimte kunnen aangeven

Bewustwording

Een belangrijke stap is het creëren van bewustwording over de omvang en de gevolgen van fysieke en seksuele intimidatie, onder vrouwen en meisjes en zeker ook onder mannen en jongens. Bewustwording en dialoog kunnen leiden tot het stellen van een gezamenlijke norm; in deze gemeente is het onacceptabel dat vrouwen en meisjes op straat, in het uitgaansleven of in het openbaar vervoer geïntimideerd worden. Bewustwording kan onder andere worden gecreëerd door middel van:

- discussiebijeenkomsten
- publiekscampagnes
- publicaties in lokale media en op sociale media
- toespraken van en interviews met lokale politici en stakeholders
- gesprekken en discussie met en tussen jongens en mannen

Maatregelen

Onderzoek onder en discussie met vrouwen en meisjes en mannen en jongens kunnen duidelijk maken welke maatregelen tot meer veiligheid in de openbare ruimte kunnen leiden. Met een plan van aanpak op maat kan de gemeente bijvoorbeeld aanpassingen implementeren in de openbare ruimte, handhaving intensiveren op bepaalde plaatsen of in gesprek treden met partijen zoals politie, horeca-uitbaters, lokale openbaar vervoerders en andere relevante partijen.

10 stappenplan voor een Safe Streets Gemeente

1. Contact tussen burgemeester en UN Women Nationaal Comité Nederland;
2. Toezegging deelname gemeente;
3. De burgemeester tekent de intentieverklaring, het liefst tijdens de '16 days of action', van 25 november (Internationale Dag tegen Geweld tegen Vrouwen) tot 10 december (Internationale Dag voor de Mensenrechten);
4. De gemeente inventariseert het huidige beleid rond veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte;
5. De gemeente brengt de beschikbare data omtrent veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte in kaart;
6. De gemeente, ondersteund door UN Women NC Nederland, vergaart informatie over de veiligheidsbeleving van vrouwen en meisjes, in samenwerking met lokale vrouwenorganisaties, bijvoorbeeld door middel van een focusgroep, debatavond of kwalitatief onderzoek;
7. De gemeente, ondersteund door UN Women NC Nederland, organiseert een 'Vrouwenschouw', waarmee in kaart gebracht kan worden waar en waarom straten, OV, uitgaansgebieden en andere plekken in de openbare ruimte onveilig zijn voor vrouwen en meisjes, in samenwerking met lokale vrouwenorganisaties, ambtenaren, wijkagenten en inwonsters;
8. De gemeente, ondersteund door UN Women NC Nederland, analyseert de resultaten van kwantitatief en kwalitatief onderzoek en stelt een plan van aanpak met mogelijke oplossingen op, binnen de capaciteiten van de gemeente;
9. Het plan van aanpak wordt (eventueel) in de Gemeenteraad besproken;
10. De gemeente voert het plan van aanpak uit.

Voorbeeld intentieverklaring Safe Streets

Seksuele intimidatie in de openbare ruimte is een probleem dat wereldwijd speelt, met een grote negatieve impact op de levens van vrouwen en meisjes. In VN-verband hebben landen zich gecommitteerd aan het bestrijden hiervan, op nationaal en lokaal niveau. Gemeenten over de hele wereld streven er binnen het Duurzame Ontwikkelingsdoel 11 voor om te voorzien in universele toegang tot veilige, inclusieve en toegankelijke, groene en openbare ruimtes, onder meer door het terugdringen van het aantal slachtoffers van fysieke of seksuele intimidatie.

Onderzoek in aantal Nederlandse steden toont aan dat meer dan 80% van de vrouwen en meisjes in de afgelopen twaalf maanden te maken heeft gehad met seksuele intimidatie of andere vormen van seksueel geweld in de openbare ruimte. Een derde van de vrouwen en meisjes is daadwerkelijk ongewenst betast op straat, bij het uitgaan of in het openbaar vervoer.

Ik wil dat vrouwen en meisjes zich in [gemeente] zonder angst voor seksuele intimidatie of andere vormen van intimidatie in de openbare ruimte kunnen bewegen.

Daarom spreek ik de intentie uit om van [gemeente] een Safe Streets Gemeente te maken, en te doen wat in mijn macht ligt om de veiligheid van vrouwen en meisjes in de openbare ruimte, het uitgaansleven en het openbaar vervoer te waarborgen.

.....

[Naam en handtekening Burgemeester]

.....

[Gemeente]